

5.3.1.2. Opløb

5.3.1.2.1. Bestemmelser om politiets beføjelser i relation til opløb findes flere forskellige steder i lovgivningen. Hovedbestemmelsen findes i grundlovens § 80, som suppleres af § 12 i politiloven fra 1863 om politiet i København, § 10 i politiloven fra 1871 om politiet uden for København samt normalpolitivedtægtens § 7.

5.3.1.2.2. Efter *grundlovens § 80* må den væbnede magt, når den ikke angribes, kun skride ind ved opløb, efter at mængden tre gange i kongens og lovens navn forgæves er opfordret til at skilles.

Et opløb er i den juridiske litteratur defineret som en tilfælde og helt uorganiseret sammenstimlen af mennesker, jf. betænkningen side 64.

Bestemmelsen i grundlovens § 80 supplerer grundlovens § 79, jf. ovenfor pkt. 5.3.1.1.2., idet § 80 bl.a. giver politiet mulighed for at skride ind i tilfælde, hvor der efter § 79 er nedlagt forbud mod en forsamling. Et forbud efter § 79 medfører, at en *forsamling* retsteknisk bliver til et opløb. En forsamling kan endvidere udvikle sig til et opløb, hvis den mister sin ledelse eller går i indre opløsning, f.eks. på grund af voldshandlinger.

Grundlovens § 80 er ikke – i modsætning til grundlovens § 79 – begrænset til lokaliteter under åben himmel. Hvis en indendørs forsamling udvikler sig til et opløb, kan politiet skride ind efter bestemmelsen.

Der henvises til betænkningen side 63-64.

5.3.1.2.3. Det følger af § 12 i *loven om Københavns politi* og § 10 i *loven om politiet uden for København*, at politiet med magt må skille en mængde, når opløb finder sted, og politiet forinden tre gange i kongens og lovens navn forgæves har opfordret de tilstedeværende til at skilles.

Det følger videre af bestemmelserne, at politiet ved offentlige forsamlinger under åben himmel skal yde sin bistand til at opretholde orden. Opstår der uorden, som udarter til voldelig adfærd, kan politiet kræve forsamlingen hævet. Efterkommes politiets krav ikke, kan politiet selv erklære forsamlingen for hævet og skride ind som ved opløb.

Det antages, at bestemmelserne omfatter såvel indendørs menneskemængder som menneskemængder, der befinder sig under åben himmel. Bestemmelsernes anvendelsesområde svarer til anvendelsesområdet for grundlovens § 80, jf. pkt. 5.3.1.2.2. ovenfor.

Der henvises til betænkningen side 64-65.

5.3.1.2.4. *Normalpolitivedtægtens § 7, stk. 1*, bestemmer, at opløb eller sammenstimlen, der er egnet til at forstyrre den offentlige orden, ikke må finde sted på steder, der er omfattet af normalpolitivedtægtens

§ 3, stk. 1. Politiet kan meddele personer, der opholder sig de nævnte steder, de påbud, der er påkrævede for at forebygge, at den offentlige orden forstyrres på denne måde.

Henvisningen til normalvedtægtens § 3, stk. 1, indebærer, at bestemmelsens anvendelsesområde ikke alene omfatter veje, men også andre steder, hvortil der er almindelig adgang, f.eks. jernbane- og rutebilstationer, butikker og offentlige kontorer, forlystelsessteder, badeanstalter og befordringsmidler.

Ved afgørelsen af, hvorvidt der er tale om "opløb eller sammenstimlen", skal der foretages en afgrænsning i forhold til en "forsamling".

I den juridiske litteratur, jf. betænkningen side 65, er det antaget, at menneskemængder ikke nødvendigvis er enten forsamlinger eller opløb - personer, der venter i en banegårds ventesal, er ikke en forsamling i grundlovens forstand, men så længe de sidder pænt og venter på toget, udgør de heller ikke et opløb. Der er ikke nogen ordensforstyrrelse i disse tilfælde. En forsamling, der er forbudt, fordi dens formål er til fare for den offentlige fred, antages at være et opløb, selv om der ikke er nogen aktual ordensforstyrrelse. Andre menneskemængder antages også kun at kunne blive til et opløb, når der faktisk sker ordensforstyrrelser, eller der trues med øjeblikkelig anvendelse af vold eller lignende, og situationen præges af tumulter.

Der henvises til betænkningen side 65-66.

5.3.2. Politikommissionens overvejelser

5.3.2.1. Offentlige forsamlinger

Politikommissionen har overvejet behovet for at medtage en særlig bestemmelse om politiets muligheder for at foretage indgreb over for forsamlinger og forsamlingsdeltagere i de tilfælde, hvor forsamlingen eller enkelte deltagere heri er til fare for den offentlige orden eller enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed.

I modsætning til politiets opgaver i forbindelse med ordensforstyrrelser mv. i øvrigt, jf. ovenfor under pkt. 5.1., er politiets beføjelser i relation til forsamlinger i dag udtrykkeligt reguleret i lovgivningen, jf. ovenfor under pkt. 5.3.1. om gældende ret.

Uanset, at området i dag er reguleret i lovgivningen, finder Politikommissionen, at en ny politilov bør indeholde særlige regler om politiets beføjelser i relation til forsamlinger.

En forsamling kan forbydes ved fare for den offentlige fred, og anvendelse af andre indgreb over for forsamlingen eller enkelte deltagere heri forudsætter en konkret og nærliggende fare for de øvrige politiretlige